

De Stadswinkel vzw
Doordacht duurzaam renoveren
14 juni 2007

Rol van beheerders bij het herstellen van betonconstructies

Josse JACOBS, Valérie POLLET en Bram DOOMS
Technologisch Adviseurs
Laboratorium Betontechnologie

Betonherstellingen

Situering in de bouwsector

- Bouwsector :
  - Bedrijven : 72.000 (2004)
  - Omzet : 35,4 miljard (2005)
  - Werkgelegenheid : 237.700 (2004)
- Renovatie : 50 % (+2% per jaar)
- Betonherstelling : ?

50% van de bouwwitgaven
gaan naar renovatie

Betonherstellingen : ervaringen?

Gewapend beton

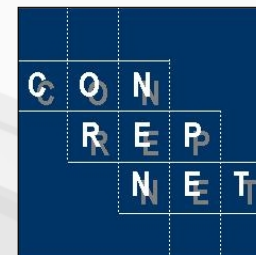
- Sinds ongeveer 1860 (Monier)
- Enorme toename sinds 1950-1960
- Toename schade : 1980-1990...
- Ervaring beperkt tot 20 jaar
- Toename van aantal herstellingen

Ervaringen met oude herstellingen

CON REP NET

Thematic Network on Performance Based Rehabilitation of Reinforced Concrete Structures

- Building Research Establishment (Onderzoeksinstituut - GB)
- Gifford & Partners (Studiebureau - GB)
- WTCB (Onderzoeksinstituut - B)
- Instituut voor Bouwwetenschappen "Eduardo Torroja" (Onderzoeksinstituut - E)
- Freyssinet International (Aannemer - F)
- STU-K (Studiebureau - CZ)
- CT Koulutus Oy (Fabrikant bouwproducten - FIN)

CON REP NET

- Is prestatiegericht voorschrijven van betonherstellingen mogelijk/nodig ?
- Wat leren ons de ervaringen uit het verleden?
- Welke evoluties worden er vastgesteld?
- Enquête
  - bij opdrachtgevers, studiebureaus, leveranciers en uitvoerders.
  - ervaring met $\pm$ 300 herstellde structuren.

Beton : ervaringen?

Gewapend beton

– Ouderdom van constructies bij 1ste herstelling

- < 10 jaar : 10%
- 10 tot 40 jaar : 65%
- **> 40 jaar : 25%**

Conclusie

- Vroeg of laat zullen herstellingen nodig zijn!
- Hoe lang houden deze herstelling stand?

Betonherstelling : ervaringen?

Hersteld gewapend beton

– Doeltreffendheid van herstellingen

- > 25 jaar : 10%
- < 10 jaar : 55%
- **< 5 jaar : 20%**

Conclusie

- Dalend vertrouwen in betonherstellingen
- Welke kennis is beschikbaar?
- Waarom loopt het mis?

Oorzaken van falende herstelling

Verkeerde diagnose

- Geen diagnose
- Onvoldoende kennis van de constructie
- Geen link tussen inspectie en herstelmethode

Slecht ontwerp van herstelling

- Slechte beschrijving van de werkzaamheden
- Schadeoorzaken niet aangepakt
- Verkeerde inschatting van levensduur

Oorzaken van falende herstelling

Gebrekkige verwerking

- Geen respect voor voorschriften of instructies
- Verkeerde/tegenstrijdige instructies
- Te dikke of te dunne beschermlagen
- Ongunstige werkomstandigheden (temp., tijd)

Verkeerde materiaalkeuze

- Niet compatibel
- Niet geschikt voor (toekomstige) blootstelling

Wat moet men weten

Schadeoorzaken

- Fysische aantasting van beton
- Chemische aantasting van beton
- Aantasting wapening

Herstellingen

- Herstelmethoden
- Herstelproducten
- Normalisatie
- Goedkeuringen en markeringen

Schadeoorzaken

Fysische aantasting van beton

- Overbelasting / vervormingen
- Thermische werking
- Vorst
- Slijtage

Schadeoorzaken

Chemische aantasting van beton

- Zuren
- Expansieve zouten
  - Ettringiet
  - Thaumasiet
- ASR

Schadeoorzaken

Aantasting wapening

- Carbonatatie
  - CO_2
  - Uniforme corrosie
- Chloriden
  - Herkomst
  - Putcorrosie

Corrosie

- Expansieve reactie
- Scheuren
- Stabiliteit

Herstellingen

Herstelmethoden

- Volledig project
- Compatibele producten
- Kiezen in functie van schadeoorzaken
- Kiezen in functie van eisen

Herstellingen

Herstelproducten

- Mortels :
  - Cementgebonden
  - Kunstharsgebonden
  - Gemodificeerde herstelmortels
- Beschermlagen
- Versterking
  - Staalplaat
  - Vezelversterkte laminaten
- Elektrochemische technieken
  - Realkalisatie
  - Chloridenextractie
  - Kathodische bescherming
- Inhibitoren

Herstellingen

Normalisatie

- Normenreeks NBN EN 1504
- 10 normen
  - Definities
  - Productnormen : CE-markering
  - Controle, principes, kwaliteitszorg
- Andere normen
  - Speciale technieken
  - Proefmethoden
- Leidraden BUtgb
- Neutrale bestektekst FEREB

Herstelmethoden

Goedkeuringen en markeringen

- Momenteel ATG
- CE-markering (Verplicht 2009)
- BENOR : Vrijwillige aanvulling
- Altijd opletten voor toepassingsdomein
- Certificatie van aannemers

Taken van de beheerder

Betrokken in

- Conceptfase
- Ontwerpfase
- Bouwfase
- Gebruiksfase
- Eindfase

Taken van de beheerder

Conceptfase : inventaris

- Eisen aan constructie
- Welke omgeving
- Welke belastingen
- Welke gebruiksduur
- Wat na gebruik

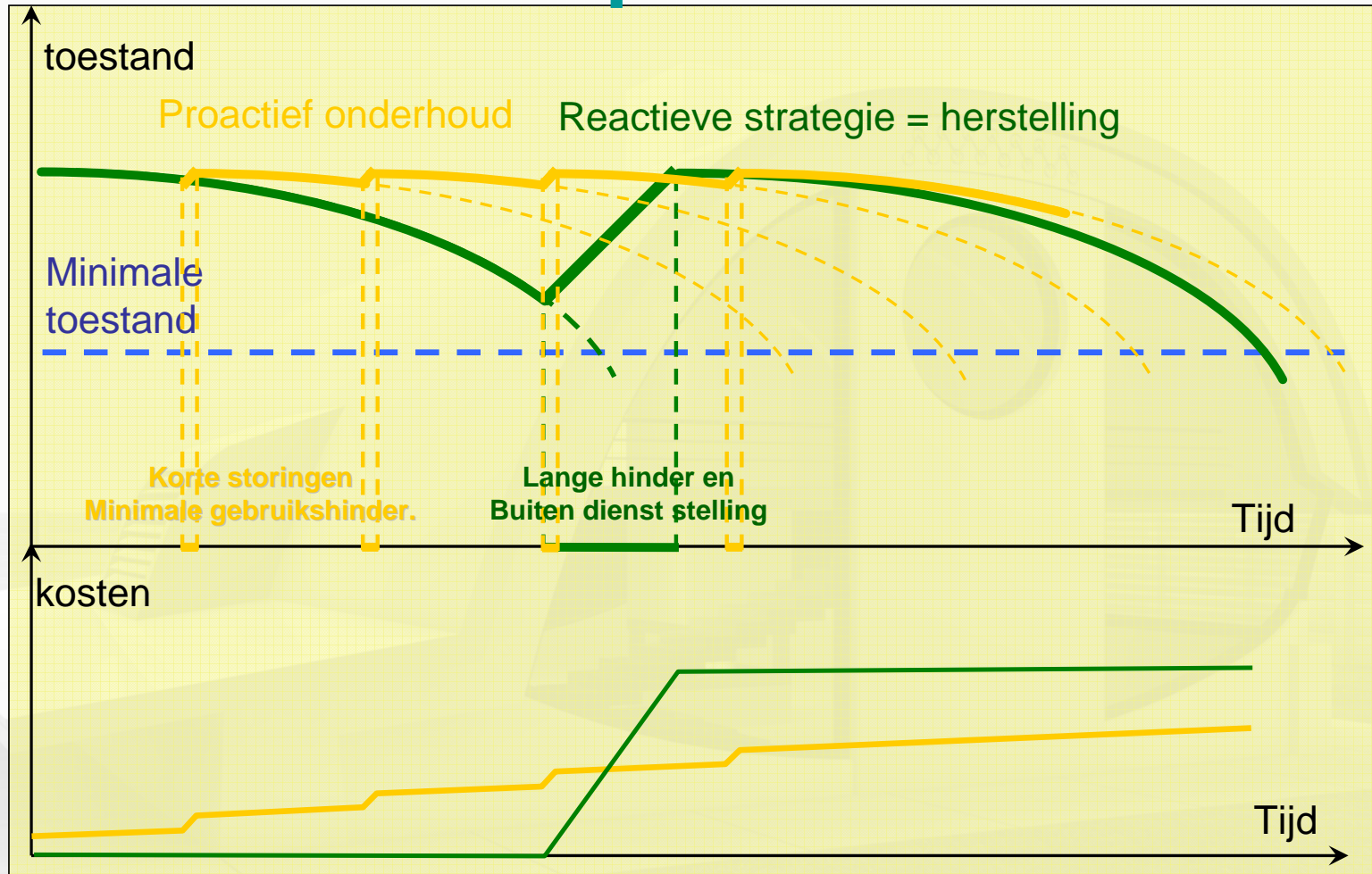
Taken van de beheerder

Ontwerpfase : professioneel team

- Informatie over ontwerp en geschiedenis
- Beperkingen tgv gebruik
- Toekomstig gebruik / onderhoud
- Voorstudie (eisen / mogelijk maken)

Reactief of proactief

Taken van de beheerder

Uitvoeringsfase

- Keuze van de herstelmethode
  - Informatie over methode
  - Vergelijking met concept
- Opvolgen van uitvoering en betrokkenheid bij aanpassingen
- Verslag van alle ingrepen (geboorte-attest) en voorschriften voor onderhoud/inspectie

Taken van de beheerder

Gebruiksfase

- Organiseren/uitvoeren van regelmatige inspectie
- Uitvoeren van voorzien onderhoud
- Uitvoeren van herstellingen indien nodig

Taken van de beheerder

Na voorziene gebruiksfase

- Verkoop
- Buiten gebruik stellen
- Nieuwe toepassingen onderzoeken
- Afbreken

Besluit

Beton duurzaam herstellen kan als de opdrachtgever ervoor zorgt dat

- hij kan rekenen op een technische ondersteuning
- voorstudie ernstig wordt uitgevoerd
- zijn eisen/verlangens duidelijk geformuleerd
- zijn eisen/verlangens gerespecteerd worden
- de juiste herstelmethode wordt gekozen
- de verwerking correct gebeurt
- onderhoud stipt wordt uitgevoerd

Bedankt voor uw aandacht